

PRENUMERATA

Kurjera Warszawskiego (wraz z dodatkiem porannym): W Warszawie: rocznie rs. 9, półrocznie rs. 4 kop. 50, kwartalnie rs. 2 kop. 25, miesięcznie kop. 75. Na prowincji i w Cesarstwie: rocznie rs. 12, półrocznie rs. 6, kwartalnie rs. 3, miesięcznie rs. 1. Za granicą: miesięcznie rs. 1 kop. 50. Numer pojedynczy bez dodatku kop. 5; dodatek poranny kop. 3.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzą stale w dni powszednie z wyjątkiem dni poświęconych dodatki poranne.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY SIÓDMY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godziny 10-ej rano do 1-ej w południe.

OGŁOSZENIA.

Reklamy: za jeden wiersz garmontowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 10 kop. Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop. Zwyczajne ogłoszenia: za jeden wiersz petytowy albo jego miejsce pierwszy raz 10 kop., każdy następny raz 8 kop. Małe ogłoszenia: za jeden wyraz po 2 kop. każdy raz. Nadstawane: za jeden wiersz garmontowy rs. 1. Ogłoszenia do Kurjera przyjmuje także Biuro Rajchmana i Frendlera ul. Senatorskich 26

Redakcja, Administracja i Drukarnia: plac Teatralny nr 9. — Telefon Redakcji nr 126. — Telefon Administr. 111.

W dniu jutrzejszym o godz. 7-ej zrana odprawiona będzie w kościele św. Jacka (po-dominikańskim) przed ołtarzem Matki Boskiej Różańcowej wotywa na intencje braci i sióstr bractwa Różańca św. Jutro w kościele św. Anny (po-bernardyńskim) o godz. 9-ej zrana odprawiona zostanie uroczysta wotywa na intencje arcybractwa czci Niepokalanego Serca N. Marii Panny.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Nie powiodło się ks. Bismarkowi żądaniem ustąpienia jen. Boulanger'a wywabić francuzów z ich wygodnej pozycji obronnej na hare bojowy. Pisma francuskie odparły prowokacje niemieckie po większej części pogardliwym milczeniem, parę zaledwie organów, i to monarchicznych, a więc pragnących wywołać *coûte que coûte* jakiś ferment, zachorowało na to, co p. Schorlemer świeżo nazwał *Marasmus servilis* i poczęło wtórować „gadzinowej” prasie berlińskiej żądaniem usunięcia jen. Boulanger'a. Końiec końcem minister pozostał na swym posterunku, a Francja nie wykoleiła się z toru akcji przecznej i trzeźwej. Potrzeba szukać innego środka prowokacyjnego... Ks. Bismark postanowił zrewolucjonizować Alzację i Lotaryngję. Wszystko to, co od kilku tygodni donoszą z Strassburga i Metz, budzi przypuszczenie, że Niemcy powitałyby chętnie krok rozpaczliwy ze strony patriotów tamtejszych, licząc na to, że powstanie w Alzacji i Lotaryngji w dalszych fazach swojego rozwoju wywołałoby interwencję rzeczypospolitej, z czego znowu przy „dobrej woli” ks. Bismarka mogłaby wywiązać się tak, zdaje się, upragniona przezeń nowa wojenka, wiodąca wprost do

podziału Francji w razie sprzyjania fortuny orłom pruskim... Zakaz drukowania w Metz plakatów w języku krajowym, o którego wydaniu donosi nam dzisiaj depesza berlińska, wieńczy koroną to całe dzieło chytrości i podstęp. Ks. Bismark dowiódł już nieraz, że się nie cofa przed żadnym krokiem, który na razie przynosi pożytek, chociażby go potępiał duch cywilizacji nowożytnej. W każdym razie jednak krok obecny należy do najśmielszych, najdalej sięgających w sferę brutalnego bezprawia... Wstąpienie na tę drogę uprawnia do przypuszczenia, że doprowadzenie miejscowej ludności do rozpaczliwej wpragnieniach i zamiarach rządu niemieckiego, który nie waha się zagrać *va banque*... Zapewne, że nie wyniknie ztąd wojna jutro, ale po tej drodze idąc napotka się kiedyś w przyszłości niedalekiej z pewnością na jakiś ukryty nabój dynamitowy, który wybuchnie i poszarpie w kawałki — sztuczny pokój dzisiejszy, nie przynoszący zadowolenia rządowi ani ludom, interesom ani ideom... Podobno akcje przedsiębiorstwa „pokojuowego” załatwienia kwestji bułgarskiej” od kilku dni poszły nieco w górę. Na polepszenie się widoków tej entreprizy wpłynęło podobno ponowne cofnięcie kandydatury ks. Aleksandra Battenberga na tron bułgarski, jak również uprzejme zapewnienia, które ks. Łobanow - Rostowski przywiózł z Petersburga do Wiednia, a których echem było wiele laskawe pożegnanie się cesarza Franciszka Józefa z opuszczającym na stałe Wiedeń baronem Kaulbarssem. Cesarz nie tylko przyjął go na posłuchaniu nader żywe, ale obdarzył nawet portretem swoim w srebrnych ramach. Manifestacja to dosyć znacząca, skoro zważymy, że baron Kaulbars był tylko *attaché* wojskowym przy wiedeńskiej ambasadzie rosyjskiej, nie

zaś posłem uwierzytelnionym przy dworze austriackim, ani wysłannikiem *ad hoc* szczególnem zaufaniem swojego monarchy obdarzonym. Z Hamburga donoszą o skonfiskowaniu tamże ogromnego transportu pism socjalistycznych, a zwłaszcza dziennika *Social-Demokrat*. W pewnym domu zabrano druki ważące 16 centnarów! Na podstawie znalezionej w Hamburgu materjału polecono w całych Niemczech odbyć mnóstwo aresztowań i rewizyj. W samym Hamburgu uwięziono dotąd sześć osób, między innymi współredaktora dziennika *Bürgerzeitung*, Steinfahla, który uchodzi za głównego przewodniczącego odkrytego związku. O przebiegu poniedziałkowego meetingu w londyńskim Hydeparku donoszą co następuje: Uczestniczyło osób 150,000. Uczestnicy ci, przeważnie członkowie liberalnych i radykalnych stowarzyszeń, irlandzcy i angielscy *home-rule*rzy maszerowali w dwunastu wyciągniętych rzędach przy dźwiękach muzyki wśród wiejącego lasu flag i sztandarów. Przed gmachem konserwatywnego „Carlton-clubu” kapele zaintonowały marsz umarłych z „Saula”, podczas gdy ze wszystkich gardzieli ozwały się grońkie okrzyki: „Pereat Salisbury! Pereat Chamberlain” i t. p. U jednego okna na Picadilly poznano panią Gladstone i przywitano ją frenetycznymi okrzykami zapalu i uwielbienia. Samego Gladstone nie było w Londynie. W Hydeparku uczestnicy meetingu zgromadzili się około szesnastu przygotowanych mówców. W gronie mówców znaleźli się: Stuart, główny kierownik meetingu, Labouchère, Broadhurst, Sexton, O'Connor, Herbert Gladstone, Hovell, lord major Dublina oraz wielu innych deputowanych irlandzkich i radykalnych. Labouchère wyraził nadzieję, że irlandzcy stawić będą zbrojny opór wykonaniu bilu.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Polemika *Entuzjasty* wobec pp. X., Y., Z., Ż. i Ł. — Przygoda młodego L. na maskaradzie. — Wołanie *Entuzjasty* o wielką ideę. — Czy można poprawić świat na poczekaniu? — „Wielka” i „mała” idee w Niemczech i ich wzajemny związek. — Czesy chorobliwie, w których nie rodzą się idee. — Jak wyglądamy w sklepach, na wystawach i w tramwajach. — Jak wyglądamy nas zasada osobistych zasług? — Co znaczy przedwozność? — Sens moralny: co ma robić mój kuzyn student? W środowym numerze *Kurjera* pewien *Entuzjasta* odpowiada na moje uwagi skierowane do młodzieży. Młodzież — szuka wielkiej idei, ja — wskazuję idee drobne i obowiązki codzienne, a *Entuzjasta*, niezadowolony z tego programu, obciera sobie nim — wazy i... znowu żąda jednej, wielkiej idei, dla której mógłby zrobić „ofiara” z siebie, ze swoich nałogów i słabości”, dla której „przewyciężyłby wszystko, pracował o głodzie i chłodzie, nawet w poniewierce”. Wszystko to zniesie i przecierpi *Entuzjasta* — „dopóki przyświecać mu będzie gwiazda wiejskiej idei, póki ogrzewać go będzie wiara, że każdy krok na ciemnej drodze zbliży go do świetlanej przyszłości”. Takie to słowa drukują się w odcinku *Kurjera*, raz na lat... Czy ja wiem na ile lat? Przeglądam inne rubryki naszego organu i zadaję sobie pytanie: ilu też czytelników zwróci uwagę na te gorące odezwy?... Pan, panie X., więcej interesujesz się jenerałem Boulangerem, albo emirem Afganistanu, aniżeli naszym *Entuzjastą*. Pana, panie Y., więcej obchodzi „Zabezpieczenie czynszu z domów,” aniżeli — „wielka idea”. Pana znowu, panie Z., bardziej zaciekawia w małżonek, który „buchnął” swej współmałżonce 11,800 rubli, aniżeli — kwestja różnicy między „małmi” i „wielką” ideą. A pan, panie Ł., wołałbyś ażym cię ubawił, aniżeli rozprawiał z jakimś tam *Entuzjastą*. Małe zboczenie w tym celu, ażeby „zabawił się” pan Ł.

W czasie ostatniej maskarady dwudziestopięcioletni B. spotyka nader interesujące domino. Rączka długa, nozka jak fasola, majestatyczne ruchy, brylanty w noszach, na szyi turkusy, słowem — cudli... Cud zamaskowany, ale tak dokładnie, że nie widać mu ani jednego włoska. Przytem domino jest naprzemian imponujące i tklivo, rozumne i dowcipne, nieugiętych zasad a mimo to słabe... słabe, zwyczajnie jak kochająca kobieta. Młody L. entuzjazmuje się z nią dwie godziny na redutowych salach, błaga, ażeby raczyła zniżyc się do przyjęcia kolacji, wynajmuje gabinet ze złoconymi tapetami, „stawia” ostrygi i szampana. Potem kłęką, całuje paryskie rykawiczki, kasa szmaragdowy naszyjnik, ścisła aksamitny kaftanik, kryje lica w jedwabnych brytach... Trzecia rano... Tajemnicza nieznajoma oparła cudną główkę o poręcz kanapy i szepece: — Ach! ten L., ten młody L... Co za namiętność... Żywy obraz dziadka... Młodemu L. nagle rozszerzają się źrenice. — Pani! — mówi drżącym głosem — ależ mój s. p. dziadek miał 60 lat w dniu śmierci, a umarł w r. 1877-ym... — Ja go też znalazłam, kiedy miał lat trzydzieści! — wzdycha jedwabne domino. W tej chwili wszedł subjekt i podał rachunek za ostrygi i szampana. Od tej jednak pory młody L., ile razy entuzjazmuje się do zamaskowanej piękności, zawsze pyta się: czy i tej damy nie uwielbiał jego dziadek? czy on sam, tak miłujący piękno, nie uważał jej za starą babę, dla której zapalać się nie wypada... Ach, tak — świat entuzjazmował się i oziębiał do mnóstwa pięknych idei, które w rezultacie okazały się tą samą bardzo starą ideą: szczęściem osobistym i zbiorowem. Wiem, panie Ł., że historia ta nie ubawiła pana należycie i że pragnąłbyś czegoś esencjonalniejszego. Czy zaś w podobnym nastroju ducha nie znudzi cię list *Entuzjasty*, a nadewszystko — polemika z jakimkolwiek entuzjastą? Pan chcesz lojalnie strawić

swój obiad, mieć apetyt na kolację i, dla spokoju sumienia, dowiedzieć się: kto kogo zabił? kto kogo rozjechał? i — jakie są ostatnie telegramy? choćby tylko donosiły, że w „Nizy” dzisiaj nie było trzęsienia ziemi” i że „większa część narodu francuskiego pragnie pokoju”. Tymczasem ów *Entuzjasta*, o ile można wnosić z jego listu, nie jest sztucznym, ale prawdziwym entuzjastą. Reprezentuje więc najgorętszą cząstkę społeczeństwa na dziś, a panujące opinie — na jutro. Byłoby zaś w każdym razie ciekawą rzeczą dowiedzieć się: jakie opinie będą panowały jutro i jakie będą dążenia tych, którzy wówczas wystąpią na scenę życia, kiedy nas samych dwudziestoletnie panienki... będą już całowały w ramię!... Otóż ci dzisiejsi entuzjaści jutro powiedzą nam: potrzebujemy i szukamy „wielkiej idei”. „Starsi już zabierali głos w tej sprawie, niech więc będzie wolno odezwać się i nam, entuzjastom. A jeżeli na tej drodze nie dojdzie do prawdziwego porozumienia, to pozostanie choćby wzajemne *zrozumienie się*, co także jest korzystnem.” Więcej — zrozumiemy się. *Entuzjasta* nie zaprzecza wartości „ideom małym”, takim, jak: pełnienie obowiązków, dostarczanie kredytu, nauka śpiewu chóralnego itd. „Wszystkie te rzeczy — mówi on — są użyteczne, mają szersze znaczenie, ale... nie w jednakowej mierze. Jedne z nich posiadają znaczenia więcej, drugie mniej; jedne zaspokajają ważniejszą, bardziej nagłą potrzebę społeczną niż drugie”. Nareszcie „ograniczeność sił ludzkich zmusza nas do skupienia sił na takim punkcie, który najbardziej ogniskuje życie”. Poczem wybuchą okrzykiem: „Wskazcie nam taki punkt, takie ognisko, w które mamy zestrzeliwać myśli i duchy, a — zepchniemy bryłę świata na nową tory”... Na tyle jeszcze nie zestarzałem się, aby już nie odczuwać podobnych pragnień i nie oglądać się za taką „wielką ideą”, któraby ułatwiła poród lepszego świata. O Boże! i jakbym chciał widzieć świat z żywną ziemią, zdrową wodą, niezakazaniem powietrza,

towary, zalegające przeszło od roku na składzie, aby takowe odebrały najdalej do dnia 25-go b. m., gdyż po tym terminie zostaną sprzedane przez licytację.

— We dwa tygodnie po ferjach świątecznych rozpoczyna się egzamina ostateczne klasy ósmej w gimnazjach warszawskiego okręgu naukowego.

— Dnia 3-go maja, o godzinie 2-iej po południu, w lokalu Towarzystwa odbędzie się doroczne zebranie akcjonariuszów Towarzystwa warszawskiego ubezpieczeń od ognia.

— Doróżkarz nr. 311, za wykroczenia przeciw instrukcji o jeździe, został pozbawiony prawa zajmowania się dotychczasowym procederem.

— Starszy oficer oddziału rezerwowego, podpułkownik Mackiewicz, z powodu choroby został uwolniony od sprawowania dotychczasowych obowiązków, które obejmuje pom. komisarza cyrkulu II/III, porucznik Rogal-Lewicki.

— Z literatury.

* Dawno zapowiedziane a pożądane dzieło dra Michała Zieleniewskiego p. n. „Rys balneoterapii” opuściło w tych dniach prasę w Krakowie.

Zadaniem tego dzieła jest uzasadnienie, bo na cyfrach oparte, wykazanie ważności naszych wód lekáarskich, przyznanie im należnych zalet i oznaczenie porównawcze ich wartości w stosunku do wód zagranicznych, z którymi w wielu razach są równorzędne, a częstokroć mają nad nimi znakomitą wyższość.

Skrzecznie zgromadzone w tym kierunku informacje naukowe będą pożądaną wskazówką tak dla lekarzy, jak dla samych chorych co do wyboru wód, po których spodziewać się można pożądanego w danej chorobie skutku.

Na wstępie podał autor określenia, podział i treściwą historję balneoterapii, dalej podaje szczegółowe informacje o sposobie zycia podczas leczenia zdrowotnych, rozbiiera ważność czynników klimatycznych, zastanawia się nad fizjologicznymi i patologicznymi skutkami ciśnienia powietrza, traktuje o ciepłe i zimne, charakteryzuje klimaty i wylicza uzdrowiska do każdego z nich zastosowane, kończy wreszcie częstą wstępną ciekawym rozdziałem o ciepocie organizmu ludzkiego.

Właściwy wykład balneoterapii podzielony jest na trzy części, z których pierwsza traktuje o kąpielach, druga o wewnętrznym użyciu wód mineralnych, trzecia zaś o zastosowaniu balneologicznym mleka i jego przetworów, tudzież winogron i innych owoców.

Podany na początku spis alfabetyczny zakładów zdrowotnych, kąpielowych, klimatycznych itp. pozwala bez trudności odszukać w dziele wszystkie odnoszące się do każdego z nich wzmianki i uwagi.

* Jedną z potężniejszych instytucyj finansowych

w Austrii, a bodaj najpotężniejszą w Galicji, jest „krakowskie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń”, przewane popularnie „Florjanka”.

Pan Józef Mrazek, sekretarz tego Towarzystwa, dla upamiętnienia 25-iej rocznicy założenia tej instytucji wydał obszerną i wyczerpującą jej monografię.

Dzieło to, prawdziwe cacko pod względem typograficznym, wydane in 4-o, zawiera przeszło 400 stronnie i jest dowodem nie tylko olbrzymiego wzrostu instytucji, ale też świadczy o benedyktyńskiej skrzętności i cierpliwości autora.

Pracę swoją poświęca p. Mrazek ceniom ś. p. Franciszka Trzecieckiego, Adama Potockiego i Henryka Wodzickiego, jako najbardziej zasłużonych około założenia Towarzystwa.

Oprócz kroniki Towarzystwa, znajdujemy w tem dziele siedem tablic statystycznych i cztery graficzne (te ostatnie wypracowane przez p. Kazimierza Langiego), przedstawiające jasny, ciekawy i ponętny obraz tej instytucji.

Z tysiąca cyfr wyjmujemy kilka najwymowniejszych, a świadczących o wzroście zaufania i majątku Towarzystwa.

Gdy w r. 1861-ym ilość wystawionych polis wynosiła zaledwo 8,111, wzmogła się w r. 1885/6 do 188,616, a kapitał rezerwowy w tymże czasie z 42,528 guldenów urósł do 1,844,598 guld. 51 cent.

Warto dodać, że na siedemnaście tego rodzaju towarzystw operujących w Austrii, „Florjanka” co do roku powstania jest siódmą z kolei, pierwszą jednak co do korzyści, jakie przedstawia, najwięcej bowiem zbiera rocznie zaliczek, najwięcej wypłaca szkód i najwięcej swym członkom oddaje zwrotów.

— Z teatru i muzyki.

* Z „Dziweczycia z chaty za wsią” rozpoczęte zostały próby zbiorowe z udziałem chóru, baletu i orkiestry.

Batutę orkiestrową dźwżyć będzie na pierwszych widowiskach p. Noskowski, kompozytor muzyki.

* Na tydzień przyszły zaprojektowano następujące opery: „Faust” Gounoda, „Carmen” Bizeta i „Cyrulik sewilski” Rossiniego.

W „Faustie” i „Cyruliku” usłyszymy pannę Russel, która w dniu wczorajszym przybyła do Warszawy, „Carmen” zaś daną będzie z udziałem panny Hermanówny.

* Pierwszy występ pani Zimajerowej w teatrze Wielkim naznaczony został na piątek przyszłego tygodnia w operetce „Pierścień rodzinny”.

* Z „Sinobrodego” Offenbacha odbyła się próba generalna w teatrze Małym.

Operetka pomieniona przedstawioną będzie pierwszy raz pojutrze.

— Pocięż ty, rzemieślniku, wykupował na raty premjówkę, placąc 230 za sto?...

— Ha! bo chciałem wygrać 200,000 rubli.

— A co mówisz o takich, którzy wygrali albo odziedziczyli 200,000 rubli?

— Mówię, że doszli do tego *fuksem*, nie osobistą pracą; złorzeczę ich szczęściu.

— To prawda! Gdzież jednak pańska wiara w osobistą zasługę—i—co może być wartem społeczeństwo, którego członkowie tylko *fuksem* chcą dochodzić do majątku?...

Albo i ty panie emerycie, poco oddałeś ostatnie tysiąc rubli Kierszowi?

— Bo mi płacił 15% rocznie.

— A jak nazywasz tych co biorą 15%?

— Rozumie się, że lichwiarzami i kłęską ludzkości.

— I to prawda! Ale sam pan byłeś lichwiarzem i całe społeczeństwo składa się z takich jak pan, którzy radzi by utrzymać się z lichwy.

Gdzież więc są ci apostołowie zasług osobistych i jeżeli nie poświęcenia, to przynajmniej sprawiedliwej zapłaty? I kto z nas będzie pracował dla „wielkiej idei”, która, bądźco bądź, opierać się musi na faktycznej sprawiedliwości, nie głoszonej i deklamowanej, ale wykonywanej w codziennym życiu?

Czy szanowny *Entuzjasta* nie widzi, że w podobnych warunkach traciłobyśmy czas na kazanie wśród puszczy? A może wierzy w cuda i sądzi, że jego ognista wymowa ożywi nawet kamienie, które ockną się i będą mu odpowiadały: amen!... amen!... amen!...

Jeżeli najprostszy chłop nie ma pretensji do zbierania zboża z odlogów, to jakim sposobem ludzie wyższej inteligencji domagają się zbiorów z pola, którego nikt i nigdy ani uprawiał, ani obsiewał, lecz przeciwnie—każdy zapleniał ciwastami?

— Mylisz się pan!—odpowie mi na to *Entuzjasta*. Dobrze. Znaczy, że już mam wzrok osłabiony, który nie dozwala mi rozpoznać błędnych konturów jakiejś wielkiej idei. Ale jest tu jeszcze inna kwestja.

— Wystawa higieniczna.

Udział w wystawie higienicznej przyjmą także firmy prowincjonalne, między którymi zasługują na uwagę łódzka fabryka materiałów opatrunkowych dra Bartkiewicza, znana pod firmą „Valetudo”.

Z Łodzi mają również przybyć na wystawę wina owocowe, wyrabiane przez jedną z tamtejszych gospodyń.

— Cyrk Schumana.

Trupa cyrkowa Schumana otrzymawszy zawiadomienie z Wilna, dokąd zamierzała się udać, że w niedzielę i poniedziałek żadnych widowisk urządzać tam nie można, postanowiła przedłużyć o tydzień pobyt swój w Warszawie.

Tym sposobem cyrk da jeszcze, począwszy od niedzieli, cztery przedstawienia.

We czwartek dopiero trupa Schumana wyjedzie na kilka tygodni do Wilna, zkad uda się na sezon letni do Kopenhagi.

W przyszłym sezonie zimowym p. Schuman zamierza znowu odwiedzić Warszawę.

— Jeszcze raz.

Niejednokrotnie już wspominaliśmy o niewłaściwym pomijaniu na kartach, oznajmujących o mieszkaniach do wynajęcia, ceny lokalu.

Uwagi te nie odniosły jednak pożądanego skutku i teraz bowiem, przy nadzwyczaj ożywionym ruchu w wyszukiwaniu mieszkań, zauważyliśmy toż samo niezrozumiałe dla nikogo opuszczanie najważniejszej informacji.

Naraża to poszukujących na zbyt znaczne utrudnienie się i na stratę czasu, gdyż w wielu domach nawet stróż nie wie o cenie lokalu i odsyła pytających się do rzadcy lub gospodarza.

Panowie właściciele powinni by zrozumieć, iż wypisywanie leży w ich własnym interesie, gdyż wiele osób lokale z niewyraźną ceną pomija, a tym sposobem niewypisywanie ceny zmniejsza konkurencję o lokal, który przez to bardziej jest wystawiony na ryzyko, iż pozostanie niezajętym.

— Baby warszawskie.

Sława bab wielkanocnych warszawskich rozchodzi się daleko.

Dowodem tego znaczne obstalunki otrzymane z Petersburga.

Wczoraj i dzisiaj wyprawiono za pośpiesznym frachtem kilka transportów.

— Ponowna próba.

Zarządy zdrojowisk położonych w granicach ce sarstwa niemieckiego są wytrwałe.

Pomimo niepowodzenia jakie spotkało je w r. z. próbują nas skokietować i teraz wobec zbliżającego się sezonu leczniczego.

My, ludzie już zdecydowani, mieliśmy czas wytworzyć sobie entuzjastyczny albo realny pogląd na życie. Jedni z nas odkryli jakąś wielką ideę, drudzy ugrzęźli w małych; pracujemy każdy na własną rękę, no, i w rezultacie, co się tam, kiedyś, z tego złoży.

To rozumiem. Czy jednak mimo to nie mam obowiązku prosić uczonych, aby udzielali rad memu kuzynowi, studentowi wszechniczy jagiellońskiej i hamowali jego zapal?

Społeczność na swoje codzienne potrzeby domaga się coraz nowego zastępu: lekarzy, prawników, matematyków, techników, literatów i filozofów. Społeczność wybudowała na ten cel uniwersytet, gdzie mój kuzyn uczy się; opłaca profesorów, którzy mego kuzyna uczą; kupuje do bibliotek książki, z których mój kuzyn ma się uczyć.

I mój kuzyn obiecuje uczyć się, zapewnia, że po pewnym czasie będzie lekarzem albo filozofem i społeczeństwo zapisuje go już do pewnej rubryki na przyszłość.

I w ciężkiem swoim strapieniu marzy sobie: będą miało tylu a tylu lekarzy, tylu a tylu historyków, tylu a tylu filozofów—djabli mnie nie wezmą...

A gdy tak sobie myśli, kiwając zmęczoną głową, dają mu na raz znać, że mój kuzyn i jego przyjaciele—już nie będą ani lekarzami, ani filozofami, bo—już ich nie ma na tym świecie, ponieważ gdzieś znikli, uderzając głową o mur.

Musi przyznać *Entuzjasta*, że jest to bardzo przykry zawód, a nade wszystko—jest to zepsucie spokojnej pracy na wiele lat i powikłanie wielu obliczeń.

Dlatego to nie przestanę powtarzać mojemu kuzynowi: spełniaj małe idee, ale w bagnisku codziennych kłopotów—zachowaj wielką duszę.

Następnie zaś obaczmy co nam jutro przyniesie.

Bolesław Prus.

